

Správa o pastorácii Rómov na Slovensku

1 – Pastorácia Rómov na Slovensku

2 – Graf, ako sa vyvíjal počet Rómov na Slovensku

3 – Prognózy rómskeho obyvateľstva. Prvý stĺpec: prirodzený prírastok, druhý stĺpec: index starnutia, tretí stĺpec: priemerný vek

4 - SIRONA 2010: Boh medzi bariérami. Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou. Toto sú oficiálne výsledky vedeckého výskumu realizovaného Ústavom etnológie v roku 2010:

Prvý odstavec: Obnova života Rómov založená na zmene zmýšľania má konkrétne pozitívne dôsledky v ich osobnom živote a v spoločnosti tejto minority, ale aj v majoritnej spoločnosti po stránke kultúrnej, vzdelanostnej, sociálnej/vzťahovej a ekonomickej.

Druhý odstavec: Pod vplyvom náboženskej formácie dochádza k ochote prevziať zodpovednosť za svoje konanie, prevziať zodpovednosť za svoju rodinu, uplatniť sa nielen v miestnej rómskej komunite, ale aj na trhu práce.

5 – Cirkvi pracujúce s rómskou komunitou: rímskokatolíci: skoro 50%, gréckokatolíci a apoštolská cirkev: každá 14%

6 – Ťažkosti

Prvý odstavec: Vylúčenie Rómov majoritnou spoločnosťou sa často reprodukuje aj v Cirkvi.

Druhý odstavec: Rómska osada vo farnosti je často „zem nikoho“, aj pre miestneho duchovného správcu

Tretí odstavec: Fyzické oddelenie sa odráža aj v duchovnej rovine

7- Ťažkosti

Prvý odstavec: Človek v pastorácii môže byť braný skôr len ako sociálny pracovník. Dáva peniaze, sociálne pomáha, platí výlety. A keď niečo neurobí podľa predstáv, mnohí mu hneď nadávajú. Je veľké riziko, že pastoračne sa navonok robí veľa, ale efekt je malý

Druhý odstavec: Nepochopenie zo strany majoritnej spoločnosti: to čo často zažívajú sami Rómovia, zažívajú aj tí, čo s Rómami pracujú. Sú ponechaní sami na seba, aj čo sa týka materiálnej a finančnej pomoci. Nejaké tie stretnutia občas, kde sa im možno poďakuje, nezmenia to, že aj tak sa cítia ako na nejakom mieste, že je to ostrov a oni sú tam ako Robinson Crusoe

8 - Duchovný svet

Prvý odstavce: Ich prežívanie viery je odlišné od majoritnej spoločnosti. Viera v duchov, v rôzne znamenia, vo význam snov, ako aj osobné prežívanie viery skôr doma než v kostole, to všetko vplýva na ich nazeranie na majoritnú spoločnosť, ktorá je pre nich vo viere racionálna a so studeným srdcom. Nechápu často ako môže niekto žiť vieru a pritom ju vlastne nežiť s horiacim srdcom.

Druhý odstavce: Mnohí Rómovia žijú s Bibliou a sviatostným životom. Špecifikom Slovenska je veľa kňazských a rehoľných povolaní z Rómov a je to kvôli tomu, že cítia Boha blízko seba a potrebujú ho.

9 - Duchovný svet

Prvý odstavce: Rómovia majú problém so sobášením sa v kostole. Často sa deje to, že mladí Rómovia chodia do kostola a potom sa na čas stratia. Začnú spolu žiť, majú deti. Zoberú sa buď len tak po *rómsky*, alebo formálne na úrade. Možno po rokoch sa zoberú v kostole a potom zasa začnú chodiť na omše.

Druhý odstavce: Naopak krsty a prvé sv. prijímanie veľmi žiadajú. Niekedy je to taký miestny zápas. Na zápästí dieťaťa pri krste uviažu červenú stužku, ako magický ochranný prvok pred urieknutím a potom krst je taká otázka: „Je to pre nich magický úkon?“ V každom prípade sa dá urobiť náuka a porozprávať sa s nimi o tom. Prvé sv. prijímanie, to áno, krásne šaty, všetko pekne nachystané. Keďže príprava trvá rok, dá sa tu urobiť veľa vecí. Dobré deti pripraviť na spoveď, stretnú sa s rodičmi a podobne. V tomto je veľa možností.

10 - Duchovný svet

Prvý odstavce: Rómovia často chcú vysvätiť dom, pozvú kňaza napr. pomodliť sa, či len tak na návštevu. Je to niekedy o vysvetľovaní, či nie je väčšou ochranou to, keď sa človek vyspovedá a žije s Bohom, ako liatie svätenej vody, ktorá ochráni dom, ale tieto návštevy môžu priniesť veľa dobra.

Druhý odstavce: Spoločný spev, mnohé púte, pochody so sochami Panny Márie, či s Oltárnou sviatosťou, sú to všetko veci, ktoré sú výborné na pastoračiu

11 - Komunity s rozvitou pastoračiou: Špišská, Košická, Bratislavská, Nitrianska, Rožňavská diecéza

12 - Tri zásady misijného pôsobenia medzi Rómami

Prvý odstavce: *Byť s ľuďmi* - kde je Cirkev málo prítomná, prinášať im nádej. Byť Cirkvou otvorenou.

Druhý odstavce: *Dialóg* – styčnými bodmi pre dialóg s kresťanstvom je rómska kultúra a tradičná rómska rodina.

Tretí odstavce: *Inkulturácia* – prinášať evanjelium do miestnej kultúry a vnášať miestnu kultúru do života Cirkvi. Z tohto procesu vyrastie nová kultúra, v ktorej sa zakorenia hodnoty kresťanstva

13 – Misijný odkaz

Prvý odstavec: Pomáhať Rómom nájsť cestu z geta. (*Geto chápeme nielen ako ohraničenú osadu, ale aj všetky bariéry, ktoré týchto ľudí udržiavajú v nevedomosti a izolácii*).

Druhý odstavec: Všetko čo podnikáme, je záležitosťou straty a nie zisku.

14- Misijné ciele v rómskych lokalitách

Prvý odstavec: Pomáhať k praktickému prežívaniu viery

Druhý odstavec: Viesť k rastu zodpovednosti rodičov za ľudskú a duch. formáciu vlastných detí

Tretí odstavec: Kultivovať obyvateľov (znižovať agresivitu, meniť mentalitu, odstrániť ľahostajnosť,...)

Štvrtý odstavec: Zdieľanie života – solidarita, spoluzodpovednosť, reciprocita

Piaty odstavec: Zmysluplné využívanie voľného času

Šiesty odstavec: Zvýšenie kvalifikácie (dôraz na rozvoj ľudí a vzdelávanie)

15 - Riziká ovplyvňujúce stabilitu misie

Prvý odstavec: Nepripravenosť personálu

Druhý odstavec: Chaotický prísun ľudských zdrojov

Tretí odstavec: Predsudky, negatívne skúsenosti, zranenia, vyhorenie

Štvrtý odstavec: Vysoké percento migrácie a vystáhovalectva

Piaty odstavec: Chýbajúca perspektíva dlhodobej udržateľnosti

Šiesty odstavec: Nedostatočná komunikácia s inými inštitúciami (škola, KC, MÚ, VÚC...)

Siedmy odstavec: finančná neistota (krátkodobé projektové provizóriá)

16 - Piliere dlhodobej udržateľnosti rómskej misie

Prvý odstavec: Líder misie (s hlavou i srdcom, protagonista, charizmatická osobnosť)

Druhý odstavec: Tímová práca (široká spolupráca)

Tretí odstavec: Inštitucionálne zastrešenie

Štvrtý odstavec: Vznik štruktúrovaného diela

Piaty odstavec: Výchova a angažovanosť rómskych lídrov

Šiesty odstavec: *Individuálny prístup – budovať vzťahy – vzájomné prijatie, porozumenie - priateľstvo*

17 - Pastoračný model v troch krokoch: Ohlasovanie - Slávenie – Služba

Ohlasovanie - prvým krokom je evanjelizácia. Ide o prítomnosť evanjelizačnej skupiny, ktorá búra vzájomné predsudky a vytvára priateľské vzťahy.

Evanjelizačná skupina iniciuje a mobilizuje recipročné vzťahy. Potom nasleduje školská a farská katechéza.

18 - Pastoračný model v troch krokoch: Ohlasovanie - Slávenie – Služba

Slávenie - druhým krokom je vysluhovanie sviatostí. Začíname s občasným vysluhovaním sviatostí a slúžením náboženských obradov v ich priestore (na Vianoce a Veľkú noc), potom raz za mesiac a po rokoch našej prítomnosti môžeme slúžiť svätú omšu, dva až trikrát do týždňa.

19 - Pastoračný model v troch krokoch: Ohlasovanie - Slávenie – Služba

Služba - Tretím krokom je ponuka aktivít v rómskom prostredí, ktoré otvárajú uzavretý systém (budovanie vzťahov s majoritou, ponuka nových modelov života, začlenenie Rómov do formálnych a neformálnych skupín mimo osadu). Svet práce je dôležitý kľúč k inklúzii Rómov do spoločnosti. Viest' ich k nezištnej službe, aby sa sami stali protagonistami kresťanských hodnôt.

(Na lepšie pochopenie slovenského kontextu):

1. Rómovia na Slovensku boli do 50-tich rokov 20. storočia polokočovníci. Časť roka trávili na jednom mieste a časť na druhom. Zväčša sa presúvali pred letom, keď sa začínali práce na poliach a oni sa dávali prenajímať za námezdných robotníkov. Počet detí na jednu rodinu bol v priemere 2 deti. Populácia bola stabilná, okolo 100.00 Rómov.
2. Rómovia na Slovensku boli v spoločnosti braní dvojito: časť z nich boli zruční remeselníci (napr. kováči) a vynikajúci hudobníci, na časť z nich sa pozeralo ako na otravnú zložku spoločnosti
3. Dôsledkom komunistického zákona o povinnom usadení sa zo začiatku 50-tich rokov 20. storočia sa radikálne zmenil ich naučený spôsob života, ktorý uplatňovali celé stáročia: prestali byť remeselníkmi, zažívali kultúrny šok. Všetci museli začať pracovať, nie všetci však boli schopní sa začleniť do pre nich cudzej spoločnosti. Počet Rómov sa zvýšil na 500.00.
4. Po páde komunizmu sa dá vidieť, že Rómovia preberajú sociálny život majoritnej spoločnosti s asi 20-ročným odstupom. To kde bola majoritná spoločnosť pred 20-timi rokmi, po tomto čase preberajú aj Rómovia. To sa týka počtu detí, keď už aj u Rómov je ideál mať dve deti, to sa týka túžby po živote niekde na vidieku a mimo rómskych osád, ako aj prístup ku vzdelaniu, ku cestovaniu po svete a v mnohých ďalších oblastiach.